

Locale Belangen

Orgaan van de Vereeniging voor Locale Belangen.

(Goedgekeurd bij Gouvernements Besluit ddo. 31 Juli 1922 No. 75.)

Verschijnt den 1sten en 16den van elke maand.

Commissie van Redactie:

J. J. G. E. RÜCKERT, G. de RAAD, F. W. M. KERCHMAN.

Redactie-Secretaris: J. E. FLOHR.

Stukken den penningmeester betreffende te zenden aan den Heer F.W.M. Kerchman, Pieter Sijthofflaan, overige stukken der vereeniging betreffende te zenden aan den Secretaris G. de Raad, Karreweg Semarang.

Voor stukken het Tijdschrift betreffende (redactie, advertenties, enz.) wende men zich tot den Redactie-Secretaris J. E. Flohr, Karangtoerie, Semarang.

I N H O U D:

Gewoon en Buitengewoon in de Begrooting.—Decentraliana.—De Indische Raden. — Nederland. — Personalia. — Officieele Mededeelingen.

Gewoon en Buitengewoon in de Begrooting.

Bij het doorbladeren van eenige jaargangen van „Locale Belangen”, trok onder meer mijn aandacht een artikel over „Begrotings-beschouwingen”, voorkomende in de 6e jaargang.

De schrijver dezer beschouwingen gaat allereerst na op welke wijze eenige gemeenten getracht hebben tegemoet te komen aan het verlangen om—binnen het kader der wettelijke voorschriften—de begrotingen in meer overzichtelijken vorm te doen opmaken, zoo b. v. door het samenstellen van afzonderlijke bedrijfsbegrotingen, terwijl hij voorts naar voren brengt, dat het van belang voor de overzichtelijkheid is, de splitsing tusschen gewone en buitengewone uitgaven en ontvangsten in te voeren.

In dat verband stelt schrijver de vraag: „Wat geeft het al of een splitsing wordt ingevoerd tusschen gewone en buitengewone uitgaven, zoolang nog uitgaven voor den bouw van wasch-en badinrichtingen, bouw van brandspuithuizen, opslagplaatsen, uitbreiding van het waterleidingnet, enz. bestreden worden uit de gewone middelen?”

Uit deze vraag zou men kunnen afleiden, dat de uitgaven aan genoemde objecten steeds gedekt dienen te worden door de buitengewone ontvangsten. Alvorens mijn zienswijze over deze aangelegenheid kenbaar te maken, stel ik mij voor, vooraf in het algemeen in bespreking te nemen de betrekenis van den „gewonen dienst” en van den „buitengewonen dienst” der begrooting, en de splitsing tusschen deze diensten.

Des .te gereeder is daartoe aanleiding, nu inmiddels bij Staatsbladen Nos. 236 en 237 van 1923 voor de locale ressorten wettelijk is gesanctioneerd de hiervoor bedoelde splitsing.

Indien, aldus het nieuwe lid 1a van artikel 64 der Locale Raden Ordonnantie, onderscheid wordt gemaakt tusschen gewonen en buitengewonen dienst, wordt de begrooting zoowel voor de uitgaven als voor de ontvangsten in twee hoofdstukken verdeeld.

In zijn werk over Beginselen van het beheer en de boekhouding der Gemeentebedrijven, maakt Prof. J. G. Ch. Volmer de opmerking, dat het er nog verre van is, dat het technisch-financieel onderscheid tusschen gewoon en buitengewoon algemeen wordt gedeeld.

Integendeel, men volgt nog algemeen de regels van Simon Stevin:

- a. Ordinaire Finance is daer men er rekening op maect van jaerlix en gedeurlich te moeten opgebracht worden om te betalen ordinaires nootlichheden, die jaerlix voorvallen.
- b. Maer extra-ordinaire Finance die onsekerlich opgebracht wordt tegen alle nootlichheden onsekerlich overcomende.

Deze onderscheiding is, aldus de door mij aangehaalde schrijver, weinig doeltreffend; doel der splitsing is te voorkomen, dat de gemeenschap verarmt, wat het geval is, indien de lasten niet worden gedragen door het jaar dat met de uitgaaf is gebaat.

Buitengewoon zijn alle uitgaven gedaan tot schulddelging of tot het verkrijgen van vast kapitaal. Buitengewoon zijn verder de ontvangsten voortspuitend uit den verkoop van vast kapitaal en het aangaan van leeningen.

Duidelijkheidshalve wil ik het onderscheid nog eens afzonderlijk stipuleeren.
Gewone dienst.

Tot deze categorie zijn te rekenen de uitgaven en ontvangsten die de eigenlijke huishouding van het publiekrechtelijk lichaam aangaan, met andere woorden de periodieke, regelmatig terugkeerende uitgaven en ontvangsten of anders gezegd de gewone beheersuitgaven en de middelen tot dekking daarvan.

Buitengewone dienst.

Hieronder vallen de kapitaalsuitgaven en de middelen tot dekking daarvan (de kapitaalsontvangsten).

Straks zal ik nader aangeven, welke objecten kunnen worden gerekend tot kapitaalsuitgaven.

De splitsing.

Is de splitsing, is het onderscheid van belang?

Inderdaad, zij is principieel.

Zij is in de economie der financiën van bijzonder groote beteekenis, daar toch door haar slechts kan worden bereikt het gewenschte evenwicht tusschen de gewone uitgaven en gewone ontvangsten, m. a. w. een sluitende begrooting.

De uitgaven van den gewonen dienst—laat ik er eenige releveeren,—namelijk salarissen, bureaubehoeften, huren, onderhoud van wegen, van gebouwen, enz. worden gedekt—in hoofdzaak althans—door de belastingen.

Het spreekt derhalve van zelf, dat de bronnen tot fondsenvoorziening, dus de belastingen, niet hooger mogen worden opgevoerd dan de noodzakelijke uitgaven vereischen.

Met een batig saldo dient de begrooting van den gewonen dienst niet te sluiten.

De uitgaven van den buitengewonen dienst, die ik genoemd heb de kapitaalsuitgaven, zijn in hoofdzaak te bestrijden of uit de opbrengst van verkochte eigendommen of uit de opbrengst van geldleeningen.

Stelt men zich de beteekenis der splitsing niet helder voor den geest en brengt men uit hun aard gewone uitgaven kalmweg over naar buitengewoon, dan wil dat wel tijdelijk ontlasting geven aan den gewonen dienst, maar een dergelijk beleid wreekt zich op den duur.

„Het brengen van uitgaven op „buitengewoon”, die bij een zorgvuldige financieele politiek uit de gewone middelen moesten worden bestreden, heeft zoowel van algemeen maatschappelijk als van financieel standpunt groote nadeelen.

Het maatschappelijk bezwaar daartegen is, dat zij de gemeenten in de toekomst sterk moeten belemmeren in haar taak op sociaal gebied, een taak waarvan te voorzien is, dat zij naar gelang de maatschappelijke ontwikkeling voortschrijdt, groter zal worden in omvang en in beteekenis.

Op zuiver financieel gebied blijvende, is het nadeel van zulk een dekkingspolitiek, dat zij den schuldenlast der gemeente vergroot, zonder dat de uitbreiding harer rentegevende bezittingen en inrichtingen daarmede gelijken tred houdt en dat zij zoodoende de credietwaardigheid der gemeente allengs vermindert”. (Prof. Treub).

De vraag welke uitgaven als buitengewoon mogen worden beschouwd kan aldus worden gesteld: voor welke uitgaven mag worden geleend?

In de beantwoording dezer vraag is verschil.

Ik neem het standpunt in, dat geleend mag worden voor die uitgaven waarvan de burgerij gedurende eenigszins langen tijd genot heeft.

In ieder geval voor die uitgaven welke productief zijn, zooals Electriciteitsbedrijven, e. d.

Hiervoor is de stelling neergeschreven, dat in ieder geval voor die uitgaven mag geleend worden die productief zijn, waaruit dus geconcludeerd kan worden, dat, afgescheiden van de productieve uitgaven die geheel (hetzij direct of indirect) of gedeeltelijk productief zijn, ook improductieve uitgaven voor dekking door leening in aanmerking kunnen worden genomen. Inderdaad, een dergelijke conclusie zal ik niet bestrijden.

Toch zij men voorzichtig bij het brengen van uitgaven van improductieven aard tot den buitengewonen dienst.

Een vaste regel is voor de afbakening van den buitengewonen dienst niet aan te geven, maar — om bij de locale ressorten te blijven — elke Locale Raad zal zulks voor eigen ressort hebben vast te stellen.

Zoo zal b. v. het bouwen van badhuisjes, van poliklinieken, van brandspuithuizen, e. d. voor den eenen lokalen raad iets buitengewoons hebben, omdat het sporadisch voorkomt niet alleen, maar ook, omdat in den gewonen dienst geen speling zit om dergelijke uitgaven te bekostigen, terwijl het daarentegen voor een anderen lokalen raad iets heel gewoons is omdat het ieder jaar opnieuw voorkomt.

In het eene geval betreft het kapitaalsuitgaven en is het begrijpelijk dat wordt omgezien naar vastlegging van de gemaakte kosten in eene geleening, doch in het andere geval zijn het gewone uitgaven en zou het een foutieve financieele politiek zijn indien dergelijke uitgaven door leeningsgeld zouden worden bestreden, want daardoor verschuift men naar de toekomst de lasten, welke het heden behoorde te dragen.

Ten slotte moge ik nog de aandacht vestigen op een serie interessante artikelen van de hand van Prof. Mr. Dr. H. W. C. Borderwijk over „Leening of hogere belasting?; Gewone en buitengewone uitgaven en inkomsten”, voorkomende in de Haagsche Post van 27 Januari, 3 en 10 Februari 1923. Voor hen die genoemd blad niet bezitten, wil ik de conclusie waartoe de hooggeleerde schrijver is gekomen, hieronder laten volgen.

Die conclusie is, dat de indeeling van het financieel huishouden van den Staat en zijn deelen in „gewoon” en „buitengewoon” noodig en nuttig is; dat men daarbij niet halverwege moet blijven staan, doch de consequenties van het criterium van den duur der werking eener uitgaaf moet durven aanvaarden; dat echter, wanneer principieel vaststaat, dat voor een uitgaaf mag worden geleend, nog altijd de doelmatigheidsvraag overblijft, of leenen in concreto

wenschelijk is te achten. En verder dat, al kan niet bij de vraag, of belast zal worden dan wel geleend, het pleit gaan over het leggen van den druk in het heden dan wel in de toekomst, omdat in beide gevallen de offers in het heden worden gebracht en gevolgen hebben in de toekomst, toch een rationeele leeningspolitiek den druk beter weet te verdeelen en beter in staat is dien druk te doen aanpassen aan de gunstige werking, welke een uitgaaf gedurende een zeker tijdsverloop kan hebben. Ook en vooral is bij z. g. niet-productieve uitgaven de kapitaalreconstructie alleen in het stellen van zoodanige leeningspolitiek verzekerd, en door de aflossing en door den invloed op den rentestand, terwijl belasting deze zekerheid niet kan verschaffen. Is voor de vraag, of geleend mag worden, het vereischte der directe of indirecte productiviteit alleen te handhaven, wanneer aan het woord „productiviteit” een ruimer beteekenis wordt gehecht dan die van geldswaardige opbrengst, zoo blijft toch in ander opzicht, b. v. met betrekking tot de gevolgen voor de begroting of ook tot de inkomstenbelasting, het oude begrip van productiviteit zeer zeker van belang.

Bandoeng, September 1923.

G. J. GERRITSEN.

Decentraliana.

De ambtenaren der locale ressorten en hun pensioenen.

Naar bekend, werd bij Kon. besluit van 11 Maart 1921 no. 30 bepaald, dat de ten laste van de geldmiddelen van Nederlandsche-Indië of van een van wege de regeering ten behoeve van Nederlandsch-Indië of gebiedsdeelen daarvan opgericht fonds, verleende of nog te verleenen burgerlijke pensioenen, waarop aanspraak is ontstaan vóór 1 Januari 1920, worden gerekend van dien datum af verhoogd te zijn met 40 percent.

Thans worden de ambtenaren der gemeenten en gewesten beziggehouden door de vraag, of deze regeling beschouwd mag worden als ook voor hen te gelden, dan wel dat zij alleen op gouvernements-ambtenaren betrekking heeft.

De *Locale Ambtenaar*, orgaan van de V. L. A. beantwoordt de vraag in bevestigenden zin. Het blad beroept zich daarbij o. m. op het feit, dat toen het bovenaangeduid K. B. afkwam, het Europeesche lokaal Pensioenreglement reeds bestond, daar dit van 4 Augustus 1920 dateert. Lag het dus in de bedoeling, de ambtenaren van gemeente en gewest uit te zonderen, dan zou dat toch ergens uitdrukkelijk bepaald moeten zijn. Bovendien is er de welsprekende uitdrukking „gebiedsdeelen met eigen middelen”, welke ook in de nieuwe begroting nog weer wordt gebruikt, terwijl ten slotte

dienaangaande een uitlating van den directeur van financiën valt te citeeren.

Dit betoog valt kracht niet te ontzeggen. Niettemin wordt zoo vernemen wij, in regeeringskringen de zaak anders beschouwd. Men meent daar dat de ambtenaren van locale ressorten geen rechten op den toeslag van 40 percent op hun pensioenen kunnen laten gelden. Een nieuwe pensioen-regeling, zooals voor de gouvernements-ambtenaren in de voorstellen der salarisscommissie is opgenomen, zou ook aan de ambtenaren der locale ressorten onthouden blijven. Naar het schijnt, wordt bij dit standpunt als argument gebezigd de betere betaling, welke de ambtenaren van locale ressorten zouden ontvangen, zoodat hun pensioenen toch reeds hoog genoeg zouden zijn.

Daartegenover behoort dan onmiddellijk het feit te worden gesteld, dat in menig lokaal ressort, bijvoorbeeld in meerdere kleine gemeenten, het salaris van de ambtenaren niet alleen niet hooger, maar in sommige gevallen zelfs lager is dan dat van ambtenaren in overeenkomstige functies bij het gouvernement. Zoodat deze ambtenaren en hun gezinnen gevaar loopen, op het zwaarst getroffen te worden. En dat niet in hun salaris, maar in die ernstigste aller zaken, de inkomsten na volbrachten arbeid, het pensioen.

Nu valt niet te ontkennen en het zal, dunkt ons, ook niet ontkend worden, dat in enkele locale ressorten, met name in bepaalde grootere gemeenten, de salarieering der ambtenaren gunstiger is dan die van ambtenaren van het gouvernement in vergelijkbare betrekkingen. Als men zich eens ter reorganisatie zet, zooals te Bandoeng op aanbevelenswaardige wijze door middel van een vorm van georganiseerd overleg nu reeds geruimen tijd geschiedt, valt op zekere punten te constateeren, dat het gemeente-personeel een gunstiger positie inneemt dan dat van het gouvernement, terwijl in de jongste zitting van den gewestelijken raad wel bleek, dat dit voor bepaalde betrekkingen ook bij het gewest het geval is.

Meer dan ooit treedt hier weer het volkomen gebrek in uniformiteit aan den dag. Bij elk lokaal ressort bestaat weer een andere regeling. Deze onregelmatigheid, deze willekeur in de vaststelling der positie van de ambtenaren der locale ressorten, mag echter in geenen deele ten gevolge hebben, dat de ambtenaren van de meerderheid behandeld zouden worden naar den maatstaf van enkele gemeenten. Zoodat gevraagd mag worden, of een definitieve en beyredigende regeling der pensioenen voor de ambtenaren van gemeente en gewest gezocht zal worden en of daarbij met de genoemde belangrijke punten rekening zal worden gehouden.

(Uit de I. C. (W. J. E.)

Regelen betreffende waterwerken en waterbeheer. Bij Stblad 1923 No. 424 is bepaald, dat regelingen van locale raden, betreffende het gebruik en de verdeeling van het water uit bij het Land in beheer zijnde water- en bevoelingswerken van openbaar nut, zoomede betreffende de verplichting der Inlandsche bevolking tot den aanleg en het onderhoud der voor die bevoeiing noodige tertiaire of zoogenaamde bevolkingsleidingen, niet in werking treden dan na door den Gouverneur-Generaal te zijn goedgekeurd.

De Indische Raden.

Bandoeng (gemeente). *Opcenten Inlandsche Verponding.* Naar aanleiding van een desbetreffende, tot den Adviseur voor de Decentralisatie gerichte vraag, werd door den Burgemeester van Bandoeng bericht ontvangen: „dat eene eventueele heffing van opcenten op de Inlandsche verpondingsbelasting door Uwe gemeente de goedkeuring der Regeering waarschijnlijk niet zal kunnen verwerven.”

De Regeering merkte den voorzitter van den gewestelijken raad van Soerabaja dienaangaande kortgeleden her volgende op: „dat het naar het oordeel van Zijne Excellentie in het algemeen geen aanbeveling verdient dat locale ressorten belastingen heffen van een bepaalde bevolkingsgroep, tenzij blijkt dat de belastinggelden moeten dienen voor het tot stand brengen van werken, waarbij die bevolkingsroep uitsluitend is gebaat. Ook vit een politiek oogpunt acht de Landvoogd de door U bedoelde heffing in Uw gewest niet aanbevelenswaardig, daar de vertegenwoordiging der Inlanders in den door U voorgezeten raad thans van weinig beteekenis is.

Eindelijk beteekent de Inlandsche verponding reeds een aanmerkelijke verzwareing van lasten voor de betrokkenen, zoodat ook uit dien hoofde tegen een heffing van opcenten op die belasting voorshands bezwaar bestaat”.

Hierbij vallen een paar kantteekeningen te stellen n. l.:

- a. dat, juist omdat de gemeente Bandoeng opcenten heft op *Westersch* eigendom, het billijk zou moeten worden geacht ook de bevolkingsgroep te treffen, welke daarvan tot dusver vrij liep;
- b. dat in vrijwel alle locale ressorten is en wordt aangedrongen op gelijkelijke verzorging van niet-en wel-kampongs, hetgeen zooveel zal kosten, dat het in de meeste gevallen wel alleszins verantwoord zal mogen heeten, dat de bevolkingsgroep in wier belang dit wordt opgeëischt, daarmede dus vrijwel „uitsluitend is gebaat”, zoo mogelijk ietwat meer aan de gemeentekas bijdraagt;

c. dat de Inlandsche verponding inderdaad wel een verzwareing van lasten voor de betrokkenen kan beteekenen, doch dat zulks n. l. v. niet mag beletten dat de locale ressorten daarop—juist om der wille van de uniformiteit—enkele opcenten heffen (de gemeente Bandoeng heft er 10) en wenscht dit de Regeering niet of vooralsnog niet, dat Zij dan van de „aanmerkelijke verzwareing” welke zij op de Inlanders legt, zooveel afsta als de locale ressorten redelijkerwijs hadden kunnen heffen (n. l. gelijk aan opcenten Europeesche verponding).

Semarang (gemeente). *Abattoir.* Door den Wd. Burgemeester is aan den Gemeenteraad aangeboden een door den Gemeente-Veearts Dr. J. Stapenséa in overleg met de technische diensten der Gemeente opgemaakt ontwerp met kosten begrooting en rentabiliteitsrekening van een op te richten abattoir in die gemeente.

Op ons verzoek werd het cliché van de situatie van het te maken gebouwen-complex welwillend ter onzer beschikking gesteld, waardoor nadere toelichting omtrent de algemeene opzet hier achterwege kan blijven.

De indeeling in twee geheel gescheiden complexen nl. voor varkens en voor ander vee is geschied ter voldoening aan de eischen door de Moham-medaansche godsdienst gesteld.

Voor de andere ressorten van belang lijkt ons hetgeen vermeld staat omtrent de grootte van slachthal en koelhuis.

Grootte.

De bepaling der grootte van de slachthal is in Indië niet gemakkelijk, aangezien men over geen gegevens heeft te beschikken en de practijk nog moet uitwijzen hoe het slachtbedrijf zich aan de nieuwe toestanden zal aanpassen.

Gaat men in Europa van de stelling uit, dat de eerste 20 jaren na de oprichting van het abattoir geen uitbreiding van de inrichting moet plaats hebben, voor Indië kan eveneens een dergelijke termijn worden aangenomen.

Om tot het aantal slachtingen te komen moet evenwel een andere rede-neering worden gevolgd.

Zoo is in de eerste plaats de jaarlijksche toename der bevolking niet bekend en kan dus het vermoedelijk aantal inwoners eener Indische stad over 20 jaren niet worden bepaald en dientengevolge ook niet het vermoedelijk aantal slachtingen op dat tijdstip. Bovendien zou men in Indië nog rekening moeten houden met de toename der verschillende bevolkings-groepen, omdat het vleeschverbruik per hoofd dezer groepen verschillend en onbekend is, een factor dus, die de juistheid van het berekende aantal

slachtingen zeer twijfelachtig maakt. Oorspronkelijk was de grootte der hal berekend op het gemiddeld aantal slachtingen in de jaren 1912 tot en met 1916 plus 25 pCt. Gemiddeld zijn in die jaren 13000 runderen en buffels geslacht, daarvan 25 pCt. bedraagt 3250, zoodat de grootte der hal is bepaald op een totaal aantal slachtingen van 16250 of 16000 per jaar.

Wel is in de daarop volgende jaren het aantal slachtingen hoog, zoo hoog zelfs, dat in 1917, 1918 en 1919 de 16000 werd overschreden, het wil mij evenwel voorkomen, dat onder normale omstandigheden dit cijfer eerst over jaren zal worden bereikt. Momenteel wordt nog een groot aantal jonge buffels geslacht, waarop ongetwijfeld de reactie zal volgen n.l. schaarschte aan slachtbuffels gelijk met runderen reeds het geval schijnt te zijn.

Dr. Vrijburg schreef in afl. 12 van het orgaan van de Ver. voor loc. Bel. 1921:

„Wij zien de laatste jaren in Indië, dat de prijzen van vee en vleesch „steeds omhoog gaan, dat het steeds moeilijker wordt aan slacht- en trekvee „te komen, dat het aantal vrouwelijke en jonge dieren, dat onder het sla- „gersmes valt, bij voortduring groter wordt.

„Vee-verzamelingen voor entingen als anderszins gehouden, toonen aan, „dat er weinig oud vee meer is; dat is alles reeds opgeslacht. Dit zijn „kenteekenen van komende *schaarschte*”.

Behalve, dat de grootte der slachthal afhankelijk is van het aantal slachtingen per jaar, komt als tweede factor in aanmerking het aantal slachtingen per dag, wat weer verband houdt met het aantal slachtdagen per week. In het handboek van Oscar Schwarz wordt het grootste aantal slachtingen per dag berekend door het totaal aantal per jaar, te deelen door 300 en het quotiënt te vermenigvuldigen met 3. Over het algemeen kan men zeggen, dat het aantal slachtdagen in Europa op 2 à 3 per week is te stellen.

Momenteel moet in Indië iederen dag worden geslacht. Wordt evenwel een slachthuis gebouwd, waaraan een koelhuis is verbonden, den zal ook in Indië het verplichte dagelijks slachten niet meer noodig zijn.

In hoeverre het slachtbedrijf zich aan de nieuwe toestanden zal aanpassen, moet worden afgewacht. Dat dit, als men de voordeelen van een goed ingericht slachthuis heeft leeren kennen, zich zal wijzigen daaraan twijfel ik niet. Om evenwel de speculatie niet te ver te drijven heb ik aangenomen, dat het aantal slachtdagen in Semarang, waar een deel der slagers niet kapitaalkrchtig is, tot 4 per week zal terug loopen. In dat geval bedraagt het aantal slachtingen $16000 : (52 \times 4) = 77$ of rond 80 per dag. Een cijfer, dat in de eerste jaren wel niet zal worden bereikt.

De vraag is nu hoeveel slachtstanden zijn daarvoor noodig? Dit hangt af van den tijd noodig om een rund of buffel te kunnen slachten en van den tijd gedurende welken gelegenheid tot slachten wordt gegeven. Eenmaal

aan inrichting en nieuwe wijze van werken gewend kunnen we aannemen, dat als slachtijd voor een rund of buffel minder dan een uur behoeft te worden gerekend.

Uit waarnemingen blijkt, dat thans voor het slachten van een rund ± 20 en voor een buffel ± 30 minuten noodig zijn.

In den Haag heeft men op een vijfmalig gebruik per stand gerekend, terwijl in Nijmegen in de middag-uren op de 12 beschikbare slachtplaatsen ruim 40 runderen konden worden geslacht.

Met bovenstaande rekening houdend, meen ik voor Semarang geen te hooge eischen te stellen, als wordt verwacht, dat bij een slachtijd van 4 uren op één slachtstand vijf dieren kunnen worden geslacht.

Hebben we zooeven aangenomen, dat als normaal maximum 80 dieren op een dag zullen moeten worden geslacht, dan volgt daaruit, dat er $80 : 5 = 16$ slachtstanden aanwezig moeten zijn. In dat geval kunnen aan weerszijden 8 standen worden aangebracht. Ook is het mogelijk aan de eene zijde 11 en aan de andere 5 slachtplaatsen in te richten.

Worden in Europa de runderen, met uitzondering van die, welke volgens Israëlietischen ritus moeten worden geslacht, vooraf bedwelmd, in Indië moeten alle buffels en een deel der runderen, zonder voorafgaande bedwelming worden geslacht. Het gevolg van deze omstandigheid is, dat de beschikbare ruimte, noodig om te kunnen slachten, zonder dat de slagers elkaar te veel hinderen, grooter moet zijn dan wanneer de dieren vooraf worden bedwelmd. In Nijmegen bedraagt de onderlinge afstand der winden (voor iedere slachtplaats is een wind of lier aanwezig) 2, 8 M. hetgeen niet te ruim berekend is. Waar dus hier op slachten zonder voorafgaande bedwelming dient te worden gerekend, heb ik voor iedere slachtplaats 3, 2 M. aangenomen, zoodat de totale lengte der slachthal voor grootvee $8 \times 3, 2 \text{ M}$ of 25, 6 M bedraagt.

De slachthal wordt door een middengang in twee gelijke zijvakken verdeeld. De breedte van de zijvakken is, evenals die van de middengang, waarlangs alle transport plaats heeft, op 4 M bepaald zoodat de breedte, der hal dus 12 M bedraagt en de inwendige oppervlakte $25,6 \times 12 \times 1 \text{ M}^2 = 307,2 \text{ M}^2$.

Gelijk vermeld, is in deze hal eveneens ondergebracht de slachtplaats voor kleinvee en dit om practische redenen. De bedoeling heeft n.l. voorzien om eventueele uitbreiding der slachthal voor grootvee te kunnen uitvoeren, zonder dat het slachtbedrijf daarvan hinder zal hebben. Door nu de slachtplaats voor kleinvee tijdelijk in die voor grootvee onder te brengen, behoeft later slechts de inwendige inrichting te worden veranderd, als bij den opzet met de noodig geoordeelde uitbreiding is rekening gehouden. We hebben straks aangegeven, dat iedere slachtplaats vijf keer in gebruik zal kunnen worden genomen en dat de capaciteit der hal 80

stuks per dag bedraagt. Door dit cijfer met 30 te verhoogen meen ik op voldoende uitbreiding te hebben gerekend. Een vermeerdering van 30 dieren per dag komt overeen met een vermeerdering van $30/5$ of 6 winden (slacht-plaatsen), hetgeen gelijk staat met een lengtevermeerdering van de slachthal van $3 \times 3,2 \times 1 \text{ M} = 9,6 \text{ M}$. Met inbegrip van de uitbreiding bedraagt dus de lengte der hal $25,6 + 9,6 = 35,2 \text{ M}$ en het totale oppervlak $(25,6 + 9,6) \times 12 \times 1 \text{ M}^2 = 422,4 \text{ M}^2$.

EIGENLIJK KOELHUIS.

Bij de bepaling van het oppervlak van het koelhuis is er op gerekend, dat door alle slagers van het koelhuis zal worden geworden gebruik gemaakt, terwijl tevens is aangenomen dat evenveel runderen als buffels worden geslacht, al is, de laatste jaren het aantal buffels ook veel grooter dan dat der runderen. De meer dan normale slacht van jonge buffels zal ongetwijfeld in de toekomst de verhouding tusschen het aantal geslachte runderen en buffels wel weer wijzigen.

Dr. Schwarz geeft in zijn handboek aan, dat ter berekening van de grootte van het koelhuis het aantal jaarslachtingen der verschillende dieren is terug te brengen op het aantal slachtingen per slachtdag, bij 2 slachtdagen in de week, en de uitkomsten met de respectieve slachtgewichten te vermenigvuldigen, het aldus verkregen totale gewicht met 25 pCt. te vermeerderen om vervolgens deze uitkomst door 150 — het aantal kilogrammen vleesch, dat op 1 M^2 oppervlak kan worden gehangen — te deelen. Heiss daarentegen gaat bij de grootte-berekening van het koelhuis uit van de maximale op een slachtdag verkregen hoeveelheid vleesch (d.i. de gemiddelde hoeveelheid op een slachtdag plus 30 pCt.) en neemt deze hoeveelheid $1\frac{1}{2}$ maal.

Voor Semarang zou dit, bij 4 slachtdagen per week als we het gemiddelde slachtgewicht van een Javaansch rund op 100 KG., dat van een buffel op 150 KG. stellen en bovendien 25 pCt. toeslag rekenen tot de volgende oppervlakte-berekening leiden:

$$O = \frac{\text{sl. gew. p. d.} \times 1.25 \times 1.5}{150} \times 1 \text{ M}^2 = \frac{9500 \times 1.25 \times 1.5}{150}$$

$$\frac{\text{rond } 18000}{150} = 120 \text{ M}^2$$

$$\text{sl. gew. p. d.} = \frac{8000}{4 \times 52} \times 100 + \frac{8000}{4 \times 52} \times 150 = 9500 \text{ Kg.}$$

De afmetingen van het koelhuis zijn $13 \times 9 \times 3,1 \text{ M}$; het oppervlak bedraagt $9 \times 13 \times 1 \text{ M}^2$. Hiervan gaat $34,5 \text{ M}^2$ af voor gangen met het gevolg, dat $117 \text{ M}^2 - 34,5 \text{ M}^2 = 82,5 \text{ M}^2$ of 70,5 pCt. van het totale oppervlak — Heiss geeft op, dat het netto oppervlak 65 — 75 pCt. van het

totale koelhuis-oppervlak bedraagt—met vleesch kan worden behangen, wat overeenkomt met $\frac{18000}{82,5} = 218 \text{ KG. per M}^2$.

Hoewel Heiss opgeeft, dat bij een gemiddeld slachtgewicht per stuk grootvee van $\pm 275 \text{ KG.}$ en bij normale inrichting der koelcellen per M^2 op 200—230 KG. is te rekenen, in Keulen zelfs op 250 KG., is dit cijfer voor Semarang, waar het gemiddelde slachtgewicht zeer laag is, uiteraard veel te hoog.

Door evenwel de hoogte der cellen zoo te kiezen (2,6 M). dat de mogelijkheid openstaat om, zoo noodig, het vleesch in twee rijen boven elkaar te kunnen hangen, wil het mij voorkomen, dat het cijfer 200 mag worden aangehouden.

In dat geval zouden dus $82,5 \times 200 = 16500 \text{ KG.}$ vleesch in het koelhuis kunnen worden ondergebracht, overeenkomende met een hoeveelheid voor 3 dagen,

$$\frac{16000}{360} \times 125 \times 3 = 16500, \text{ wat voldoende is te achten.}$$

Ter motiveering der oprichting van een koelhuis is het volgende vermeld.

In de inleiding hebben we er reeds op gewezen, dat vleesch een alles-behalve houdbaar artikel is, dat het, door de onvermijdelijke bacteriële infectie tijdens en na het slachten spoedig in bederf overgaat; vooral als de omstandigheden daarvoor gunstig zijn, zooals in de tropen met zijn hooge temperatuur en groote vochtigheid der lucht Wordt het daarentegen zoo zindelijk mogelijk behandeld en in een frissche, niet vochtige, afgekoelde omgeving bewaard, dan blijft het weken lang onveranderd. Alleen de kwaliteit wordt beter, de verteerbaarheid wordt aanmerkelijk verhoogd als gevolg van het intredende rijpingsproces. En als zoodanig biedt een koelhuis dus een voordeel van niet geringe sanitaire beteekenis. Maar ook in ander opzicht springt de hygiënische beteekenis van een dergelijke inrichting in 't oog. Daar het koelhuis de gelegenheid biedt vleesch in voorraad te houden, zooveel, dat niet meer alle dagen behoeft te worden geslacht, bestaat er gelegenheid om tijdens de dagen, waarop niet wordt geslacht, althans éénmaal in de week het complex slachthuisgebouwen een grondige reiniging te doen ondergaan, wat niet mogelijk is als alle dagen het bedrijf in vollen gang is.

Voor al de economische voordeelen, welke uit de oprichting van een koelhuis voortspruiten zijn van groote beteekenis en wel in 't bijzonder in de tropen.

Zoolang geen koelhuis ter beschikking staat moet de slager zijn slacht-

beesten zoodanig kiezen, dat het netto slachtgewicht overeenkomt met het dagelijks aan zijn cliëntéle te leveren vleesch. In den regel evenwel zal een grootere of kleinere hoeveelheid overblijven, welke dan tegen een veel geringeren prijs zal moeten worden verkocht, aangezien er den volgenden dag niet meer den vollen prijs voor te bedingen valt. Ook de slager, die zijn artikel op den pasar verkoopt, zal genoodzaakt zijn het overtollige vleesch op een of andere, voor hem niet voordeelige manier van de hand te doen. Staat een koelhuis ter beschikking, dan wordt al het niet direct voor verkoop bestemde vleesch daarin bewaard. De slager is dus niet meer aan de dagelijksche behoefte gebonden en in de gelegenheid gesteld meerdere beesten vooruit te slachten, hetgeen tengevolge heeft, dat de onderhoudskosten verminderen, terwijl bovendien het verlies aan slachtgewicht tot een minimum wordt beperkt.

Om eenig idee te geven van de finantiële voordeelen, welke voor den slager uit het gebruik van een koelhuis voortvloeien, kom ik in het finantiël overzicht hierop nader terug.

In hunne beschouwingen omtrent het abattoir te Rotterdam in December 1903 schrijven de Directeur van Gemeentewerken en de Directeur van het Openbare Slachthuis omtrent het koelhuis:

„Heeft ontegenzeggelijk de oprichting van openbare slachthuizen reeds een grooten invloed uitgeoefend op de gezondheid van het menschdom, doordat de gevaren, aan het eten van vleesch verbonden, aanmerkelijk zijn beperkt geworden, zoo is men eerst door de invoering der koelhuizen er in geslaagd, om het vleesch, dat voor de volksvoeding van zoo groote beteekenis is, te allen tijde frisch en gevrijwaard tegen bederf te bewaren.

„De voordeelen, welke een koelhuis, niet alleen uit een sanitair, maar ook uit een economisch oogpunt biedt, worden tegenwoordig algemeen erkend en men mag veilig aannemen, dat in de toekomst geen abattoir meer zonder koelhuis zal worden gebouwd, tenzij overwegingen van finantiëlen aard daartoe noodzaken, in welk geval dan nog altijd de mogelijkheid tot een lateren bouw van het koelhuis zal worden opengehouden.

„In Duitschland waar thans (1907) nagenoeg 300 koelhuizen op abattoirs bestaan is daartoe de volgende uitdrukking in den slagtersmond kenschetsend, waaruit tevens de opinie omtrent het abattoir duidelijk wordt: „Mag der ganze Schlachthof einstürzen, wenn nur das Kühlhaus stehen bleibt”.

„Dezelfde argumenten, welke tot de oprichting van een abattoir hebben geleid, moeten eveneens tot den bouw van een koelhuis voeren, eerst door de aanwezigheid van een koelhuis op het abattoir komt dit laatste tot zijn volle recht! Wat een abattoir voor de stad is, is in nog verhoogde mate het koelhuis voor het abattoir”.

Dr. Schwarz zegt in zijn handboek over Bouw en Inrichting van slacht-

huizen:

„Die Vorteile, welche eine Kühlanlage bietet sind so in die Augen springend und berühren die verschiedensten Interessen so sehr, dasz es tatsächlich unglaublich erscheint wenn namentlich in einer nicht zu kleinen Stadt heute überhaupt noch ein Schlachthof ohne Kühlanlage erbaut wird.

In een vergadering der Nederlandsche Vereeniging van koeltechniek is door den toenmaligen Directeur van het slachthuis te Dordrecht, den heer Ellerman, de vraag ingeleid: „Is het bij de oprichting van een abattoir gewenscht een koelhuis te bouwen?“ en kwam tot de conclusie: bij de oprichting van een slachthuis is het in het belang der slagers, van de inrichting en van de consumenten, gewenscht daaraan een koelhuis te verbinden.

Gezien de voordeelen, welke een koelhuis dus biedt, ben ik van de veronderstelling uitgegaan, dat ook in Semarang deze inrichting niet gemist kan worden, al stel ik mij niet voor, dat, na het openstellen van deze inrichting, alle slagers direct daarvan gebruik zullen maken.

In de eerste plaats acht ik het niet onmogelijk, dat, althans in den aanvang, de Javaansche slagers daarvan geen gebruik zullen maken, doch, dat ook zij daartoe zullen overgaan zoodra zij bemerken, dat het vleesch, hetwelk onder de tegenwoordige omstandigheden tegen zeer verminderden prijs moet worden verkocht, door van het koelhuis gebruik te maken den volgenden dag tegen den vollen prijs van de hand kan worden gedaan.

Men voert wel aan, dat de Javaansche slagers niet kapitaalkrchtig genoeg zijn om slachtbeesten (buffels) in voorraad te hebben. Ik twijfel er evenwel niet aan, of ook in de toekomst zullen onder de Javanen (zoo ze er nog niet mochten zijn) wel slagers (grossiers) optreden, die over zooveel kapitaal kunnen beschikken, dat ook zij niet meer gebonden zijn aan de keus van het slachtdier.

Bij den opzet van het slachthuisplan is een koelhuis ontworpen uitsluitend ten behoeve van het slagersbedrijf. Daar evenwel ook voor andere artikelen (eieren, wild, vruchten, etc.) dan vleesch koude als conserveeringsmiddel wordt aangewend, kunnen ook deze, voor zoover er ruimte beschikbaar is, ter conserveering worden aangeboden.

In tegenstelling met meerdere Europeesche abattoirs is hier niet gerekend op een zgn. verdeelplaats, waar het vleesch uitgebeend en in kleinere stukken verdeeld wordt.

De schrijver merkt hierbij op.

De vleeschhygiëne wordt in Indië het best gediend als het vleesch zoo lang mogelijk intact wordt gelaten. d. w. z. als de kwarten eerst kort voor de distributie worden verdeeld, aangezien het vervoer van in kleine stukken

verdeeld vleesch moeilijkheden oplevert. Deze overweging heeft bij mij dan ook den doorslag gegeven om in het ontwerp geen verdeelplaats op te nemen, doch bij ieder daarvoor in aanmerking komende vleeschpasar een voor dit doel bestemd, eenvoudig ingericht lokaal te bouwen.

Voor de koelinrichting is gekozen het zwaveligzuur compressie systeem terwijl de inrichting zoo groot is ontworpen, dat dagelijks (bedrijfstijd 19 uren) 10500 K. G.-in staven van 25 K. G. kan worden gemaakt.

De bedoeling zit voor om door verkoop van dit ijs, hetwelk voor het abattoirbedrijf niet noodig is, kloppende exploitatie te krijgen.

Het ontwerp is, behoudens enkele woningen en terreinwerk, opgemaakt in Nederland door de firma Bakker en Meyboom, in samenwerking met de firma's Huurman en Stok en den heer Koopman. Het werd aangevuld en hier en daar eenigzins omgewerkt door den dienst van Gemeentewerken die tevens de begrooting geheel herzag aan de hand van de thans geldende bouwprizen.

De kosten-begrooting sluit met een totaal van f 678.000.— voor het totaal der werkelijke bouwkosten waarbij komen aan bijkomende kosten f 92.000.— tezamen gevende een totaal oprichtingskosten van f 770.000,— ter dekking waarvan door den wd. Burgemeester is voorgesteld een leening te sluiten.

De jaarlijksche exploitatieuitgaven sluiten met een totaal van f 167.000, waartegenover staat als inkomsten uit het abattoirbedrijf zelf een bedrag van f 91.750 als volgt samengesteld.

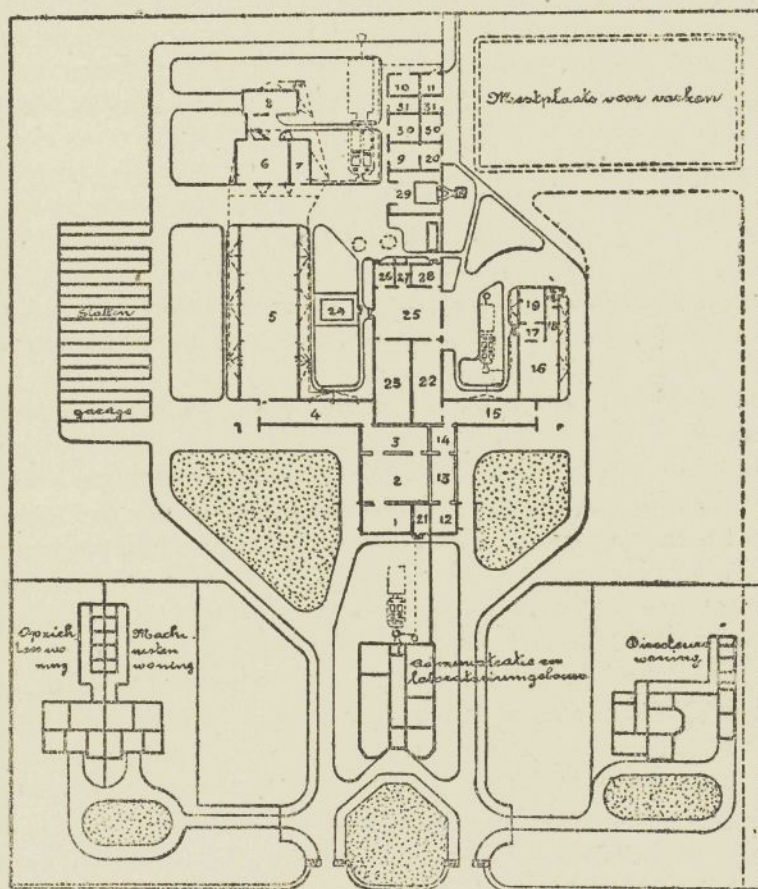
6500	Runderen (Java)	van 100 K.G.	á f	4.75	p.r. =	f	30.875.—
6500	Buffels	van 150 K.G.	" "	6.—	p.b. =	"	39.000.—
7000	Varkens	van 50 K.G.	" "	2.375	p.v. =	"	16.625.—
15000	Schapen en Geiten	" 10 K.G.	" "	0.35	p.s. =	"	5.250.—
				of p.g.		f	91.750.—

Van het resteerende tekort zal dan f 70.450 gedekt moeten worden door verkoop van ijs, terwijl een bedrag van f 48.000.— ten laste van andere posten is gebracht.

Situatie van het Abattoir

Schaal 1 : 1500

Afd. Groot-en Kleinvee	Afd. Varkens	Afd. neutrale Lokaliteiten
1 Uitbrengruimte	12 Uitbrengruimte	21 Verwarmingsruimte
2 Koelhuis	13 Koelhuis	22 Ijsfabriek
3 Voorkoelhuis	14 Voorkoelhuis	23 Luchtkoelerruimte
4 Hangruimte	15 Hangruimte	24 Condensoruimte
5 Slachthal	16 Slachthal	25 Machinekamer
6 Darmenwasscherij	17 Steekplaats	26 Hydrophoorruimte
7 Huidenbergplaats	18 Darmenwasscherij	27 Magazijn
8 Penshuis	18a Reserve	28 Werkplaats
9 Sterilisatie ruimte	19 Stal	29 Ketelhuis
10 Slachtplaats ziekvee	20 Sterilisatie ruimte	30 Wasch- en kleedkamer
11 Stal ziekvee		31 Toiletten

Pekalongan (gewest). *Brandweer.* De Raad stelde in zijne vergadering van 31 Juli 1923 vast eene Verordening op den dienst der Brandweer in het gewest Pekalongan buiten de daarbinnen gelegen locale ressorten.

Deze verordening is afgekondigd in het Extra-bijvoegsel No. 19 van de Javasche Courant van 21 Sept. 1923 No. 76.

Padang (gemeente). *Reclames.* De Raad stelde in zijne vergadering van 16 Juli 1923 vast een Verordening op het maken van reclame in de gemeente Padang.

Deze verordening is afgekondigd in het Extra-bijvoegsel No. 19 van de Jav. Courant van 21 Sept. 1923 No. 76.

Pematang Si Antar (gemeente). *Erfpacht.* De Raad stelde in zijne vergadering van 24 Augustus 1923 vast eene Verordening regelende de uitgifte in erfpacht van gronden door de gemeente Pematang Si Antar.

Deze verordening is afgekondigd in het Extra-bijvoegsel No. 19 van de Javasche Courant van 21 Sept. '23 No. 76.

Nederland.

11. Herziening Gemeentewet. Ingediend is een wetsontwerp tot herziening van de Gemeentewet. Aan de memorie van toelichting is het volgende ontleend:

De Minister heeft in hoofdzaak de voorstellen der Staatscommissie tot de zijne gemaakt.

Overlading van den raad. Gewezen wordt op de moeilijkheden, die ondervonden worden van de regeling in de Gemeentewet van de bevoegheden der drie organen van het gemeentebestuur en van hunne verhouding tot elkander. Zij zijn oorzaak, in de eerste plaats, dat de raad overbelast is, althans belast met zoveel arbeid, voor het verrichten waarvan hij niet, of niet meer, het meest geschikt orgaan is. Hij is niet alleen verordenende en controleerende macht, maar ook in grooten omvang bestuursorgaan. Dat maakt, dat hij in schier alle zaken, de nietigste niet uitgesloten, moet worden gemoeid.

Andere verdeeling van de bestuurstaak tusschen raad en burgemeester en wethouders is daarom naar de meening van den minister, wat bij de herziening der Gemeentewet meer dan iets anders nijpt. De menigte der zaken en het verouderd karakter van den raad eischen, dat hij van de bestuursfuncties voor een zeer aanzienlijk deel wordt bevrijd en dat deze overgaan op burgemeester en wethouders. De *bestuursfuncties*, niet de regeling, de wetgeving. De raad moet onbeperkt en ongedeeld blijven de regelende, de wetgevende macht in de gemeente, zij het, dat hij aan B. en W. een aan-

vullende regelende bevoegdheid moet kunnen toekennen. Maar behoudens deze beperking moeten de *bestuursfuncties* voor het grootste deel worden gecentraliseerd bij B. en W. De raad zal daardoor in hoofdzaak worden het regelend en controleerend college, het lichaam, dat de verordeningen in het leven roept, die hij in het belang der gemeente noodig oordeelt; het orgaan, dat bij uitzondering het bestuur in eigen hand houdende, als regel zich er toe bepaalt de beginselen aan te geven en te omlijnen, waarnaar hij het bestuur wil zien gevoerd; het lichaam voorts, dat contrôle oefent op het college van B. en W., dat in onbeperkte mate voor zijn bestuur rekenschap schuldig zal zijn aan den raad, die, door het uitoefenen van toezicht en ook langs anderen weg, met name door gebruikmaking van het recht van interpellatie, de gelegenheid vinden zal er voor te waken, dat het bestuur volledig in zijn geest wordt gevoerd en naar zijn inzicht zich richt.

Intusschen, art. 144, eerste lid, tweede zinsnede, der Grondwet gedooft niet, dat een andere macht dan de raad deze overdracht sanctionneert. Het wetsontwerp nu geeft onderscheidene bestuursbevoegdheden aan B. en W., maar bepaalt dat deze slechts kunnen uitgeoefend worden, als de raad daartoe besluit.

Overlading van Burgemeester en Wethouders. Gaan de bestuursfuncties, die in de artt. 136 e. v. der Gemeentewet aan den raad zijn opgedragen in haar algemeenheid op B. en W. over, dan zal dit college voor een niet gering deel worden bevrijd van den voorbereidenden arbeid voor de in den raad te behandelen zaken. Het zal ook minder van zijn tijd behoeven af te staan voor het verdedigen in de vergaderingen van den raad van zijn voorstellen. Daartegenover echter staat, dat zijn bestuursfuncties in andere opzichten door de verandering worden vezwaard. In de groote gemeenten staan B. en W. voor een te zwaar geworden taak. Het reusachtig toegenomen zelfsbestuur is voor een aanzienlijk deel in hun handen gelegd.

Het middel tegen dit euvel, om de collegialiteit van het gemeentebestuur (een der pijlers van het huidig gemeenterecht) op te offeren en dus van de wethouders zelfstandige bestuursorganen met er naast den burgemeester te maken, acht de Minister een achteruitgang van belang. De collegialiteit van het college waarborgt de eenheid en vastheid in het sturen van de gemeentelijke huishouding en de nauwgezette, gelijkmatige en onpartijdige overweging van de te nemen beslissingen.

Evenmin als de commissie is de Minister voorstander van het toekennen van zelfstandige bevoegdheden aan de leidende hoofdamiptenaren. Wel meent hij, dat voor bepaalde gevallen de bevoegdheid aan den raad, B. en W. en den burgemeester zou kunnen worden toegekend, om verrichtingen, aan hen door de wet opgedragen, geheel of voor een deel (en altijd onder eigen verantwoordelijkheid en behoudens beroep) op te dragen aan gemeentebestuur, zoodat deze b. v. de uitvoering van een deel van de verorde-

ringen, speciaal van die van technischen aard, waarbij hun inzicht overheerschend is, voor hunne rekening kunnen krijgen en op hen ook voor bepaalde onderwerpen kan worden afgewenteld de van eenig orgaan van het gemeentebestuur gevorderde medewerking van de uitvoering van regelingen van hooger gezag. De Minister draagt wijzigingen in dezen geest voor. Voorts maakt art. 169 het mogelijk, dat B. en W. in den raad bij het behandelen van hunne voorstellen zich door een ambtenaar doen bijstaan. Ook de raad kan op B. en W. invloed oefenen om bij de behandeling van bepaalde zaken een bedrijfshoofd den toegang tot zijn vergadering te openen.

Vaste Commissiën van bestuur De Minister kan niet overnemen het denkbeeld der staatscommissie om vaste commissiën van bestuur in de groote gemeenten aan te stellen, ter verlichting van de taak van B. en W. Deze commissiën zouden op voordracht van B. en W. door den raad worden ingesteld, ten deele ook uit niet-raadsleden kunnen bestaan en voorgezeten worden door een lid van het dagelijksch bestuur. Dit zou — naar 's ministers meening — niet tot verlichting leiden; en voorts lokt het roepen van niet rechtstreeks door de kiezers gekozen personen tot het bestuur der gemeente bedenkingen uit, die den Minister metterdaad overwegend voorkomen.

Overlading van den Burgemeester Wat de positie van den Burgemeester als Rijksorgaan betreft, — het is niet noodig en niet wenschelijk, dat de Burgemeester geheel buiten het zelfbestuur wordt gehouden. De Minister stelt daarom ook voor de Burgemeester in art. 126 der Gemeentewet in te lijven en op deze wijze de wet in overeenstemming te brengen met de practijk. De hoog noodige verlichting op dit gebied wil hij zien aangebracht door ook den Burgemeester het recht toe te kennen, de van hem gevorderde medewerking te delegeren op gemeenteamtbanen, behoudens beroep op hem. Zóó zal hij meer tijd beschikbaar krijgen voor zijn op de huishouding der gemeente betrekking hebbende bemoeiingen, zulks te eerder als hem door de wet wordt toegestaan het teekenen van het legio aantal stukken onder zekere beperkingen en onder eigen verantwoordelijkheid op te dragen aan ambtenaren. Bovendien zal onder de noodige waarborgen de uitvoering van besluiten van B. en W., die bij den burgemeester berust, aan een ander lid van het college of aan ambtenaren, en die van besluiten van den raad, die aan B. en W. behoort, aan ambtenaren kunnen worden opgedragen, een en ander ter vrije beoordeeling van den Burgemeester of van B. en W. in gemeenten van 40 000 zielen en daarboven, behoudens de goedkeuring van Gedeputeerde Staten in gemeenten met lager zielental.

Het voorzitterschap van den raad. Wijze van benoeming van den Burgemeester. De regeling, voorgedragen door de Staatscommissie, krachtens welke de Burgemeester van gemeenten van ten minste 40.000 zielen zich desverlangd kan ontslaan van de taak om den raad te presideeren, meent de regeering niet te moeten overnemen. Voor 's burgemeesters positie acht

hij het beslist noodzakelijk, dat hij tevens in 's raads vergaderzaal het eeregestoelte inneemt. Bovendien zou de door de Staatscommissie voorgestelde regeling strijden met de Grondwet.

In de wijze van benoeming van den Burgemeester wenscht de Minister, evenmin als de commissie, verandering gebracht te zien.

's Raads *verordenende macht*. Het is den Minister voorgekomen, dat in de herziene Gemeentewet het samenstel van wilsverklaringen van den raad en van de andere organen van het gemeentebestuur als „besluiten” moeten worden aangeduid en dat uit dit genus moet worden uitgescheiden een bepaald species, te weten de besluiten van den raad, die algemeen werkende regels inhouden. Dit deel der besluiten zal, naar de taal der Grondwet en naar den eisch van het spraakgebruik, als „verordeningen” zijn aan te duiden.

De in dit ontwerp uitgewerkte regeling is deze, dat 's raads *verordeningen* niet mogen voorzien in hetzelfde belang, dat de hoogere regeling zich aantrekt, tenzij deze laatste daartoe vrijheid geeft en dat 's raads *besluiten*, van welke de verordeningen een onderdeel uitmaken, krachtens art. 223 van het ontwerp kunnen worden geschorst of vernietigd, zoover zij strijden met de wet of het algemeen belang. De Minister heeft niet voerbijgezien, dat deze regeling op één punt een gaping vertoont, als zij wordt vergeleken met die, neergelegd in de geldende wet met haar zuiver formeel begrip „verordening”, te weten dat ook een besluit, dat niet is een verordening, denkbaar is, dat voorziet in hetzelfde belang, dat van een hoogere regeling het voorwerp wordt. Zulk een besluit kan in het stelsel van het ontwerp niet vernietigd worden wegens strijd met de wet op grond van het getreden zijn in het door een hoogere regeling aan zich getrokken belang — natuurlijk wel uit anderen hoofde — daar art. 142 van het ontwerp alleen de verordeningen bestrijkt, maar in de eerste plaats zal zulk een besluit uiterst zeldzaam voorkomen. Vervolgens is het allerm minst ondenkbaar, dat het besluit, schoon voorzien in hetzelfde belang als een hoogere regeling, daarnaast kan voortleven. En eindelijk kan voor een dergelijk besluit de vernietiging wegens strijd met het algemeen belang uitkomst geven.

Het delegatie-vraagstuk. In art. 136 van het ontwerp is deze uitvoerings- of delegatie-bevoegdheid toegekend. Daarnaast is, ter afsnijding van de twistvraag of dispensatie van een verordening door een andere macht dan die haar maakte, kan worden verleend, in dit artikel den raad de macht toegekend, bepaalde voorschriften in zijn verordeningen aan te wijzen, waarvan door B. en W. of den burgemeester, ontheffing kan worden verleend.

Samenwerking van gemeentebesturen. De Minister heeft het bij K. B. van 1 Maart 1915 ingediende, doch thans ingetrokken ontwerp van wet „tot wijziging en aanvulling van de wettelijke voorschriften, welke regeling van

gemeenschappelijke belangen tusschen gemeenten beoogen" zich tot voorbeeld gesteld voor de herziening, die hij op dit punt voordraagt. De afwijking van het wetsontwerp is een drieledige.

Terwijl in dit laatste wetsontwerp gemeenschappelijke regeling door de oprichting eener naamlooze vennootschap werd uitgesloten voor zoover bij die regeling „de belangen der ingezetenen rechtstreeks betrokken zijn", wordt deze vorm in het onderhavige ontwerp vrij gelaten. In dit ontwerp is wèl, evenals in het vroegere ontwerp, de bevoegdheid gegeven omtrent het beheer van gemeenschappelijke belangen eene regeling vast te stellen met afwijking van de voorschriften der Gemeentewet, maar is niet ook de bevoegdheid geschonken ter behartiging van gemeene belangen een bond te vormen, waarover het bestuur is opgedragen aan een raad, samengesteld uit door ieder van de samenwerkende gemeentebesturen aan te wijzen leden. In het onderhavige ontwerp is de dwangoefening tot samenwerking toegestaan, die in het vroeger ontwerp ontbreekt.

Vereeniging van gemeenten. Dat de Minister allerminst schroomt om, waar de omstandigheden daartoe leiden, voorstellen tot vereeniging van gemeenten aanhangig te maken, hebben de afgelopen jaren bewezen. Maar de rede-neertrant, welke de Staatscommissie op dit punt volgt, kan hij toch niet tot den zijnen maken, van meening als hij is, dat ieder geval op zichzelf beschouwd moet worden en dat in hetgeen door den loop der tijden is gewassen, niet buiten noodzaak ruw moet worden ingegrepen. Intusschen kan hij zich wel vereenigen met de bepalingen, die de commissie voordraagt, om de grenswijzigingen te vergemakkelijken.

Het politievraagstuk. De Staatcommissie komt, mede aan de hand van de adviezen der door haar geraadpleegde deskundigen, tot de slotsom, dat bestendiging van de gemeentelijke politie, nevens de Rijkspolitie, aanbeveling verdient.

Met deze conclusie kan de Minister zich vereenigen, zij het, dat hij bij de uitwerking zich eenige afwijkingen heeft veroorloofd. Ook gaat hij accoord met de meening, dat de burgemeester de taak der handhaving van de openbare orde in de gemeente geheel naar eigen inzicht en zelfstandig binnen de grezen der wet, moet kunnen uitoefenen, zonder aan wenken of bevelen van welke autoriteit ook, gebonden te zijn, maar dat de mogelijkheid aanwezig moet zijn 's burgemeesters gezag op een andere autoriteit — door den met de uitvoering der wet belasten minister aan te wijzen — te doen overgaan als de stoornis der openbare orde in meer gemeenten der provincie intreedt, of de handhaving er van gevaar loopt. Intusschen meent de Minister, dat in de wet de mogelijkheid is te voorzien, dat bij een gebrek aan doortastendheid van de zijde van den burgemeester, de Rijkspolitie zelfstandig optreedt. Een aanvulling van het door de commissie voorgedragen art. 176 brengt dit tot uitdrukking. Bovendien zou de

Minister aan een algemeenen maatregel van bestuur voorbehouden wenschen te zien de wijze waarop de gemeentepolitie hulp verleent aan de Rijkspolitie. Met name de dienst der recherche kan aldus aan vaste regels gebonden worden. Ook ware in de wet de mogelijkheid te openen dat, volgens bij algemeenen maatregel van bestuur te stellen regels, in de kleinste gemeenten de Rijkspolitie de taak der gemeentepolitie overneemt, wanneer dat tot besparing van kosten en tot beter toezicht vermag te leiden. Eindelijk aanvaardt de Minister de gedachte, dat het innig verband tusschen het gemeentelijk- en het Rijkspolitiegezag in de gemeente en het groot belang, dat het Rijk bij de bruikbaarheid van den gemeentelijken politiedienst heeft, het bij uitstek wenschelijk maken, dat de Kroon invloed uitoefene op de bezoldiging, de samenstelling en de eischen van benoembaarheid, het aantal en de rangen van het politiepersoneel. Het derde lid van art. 184 van het ontwerp geeft aan deze gedachte uitdrukking. Het daar opgenomen voorschrift zal de zekerheid eener goede samenstelling van de gemeentepolitie en hare bruikbaarheid, ook met het oog op de uitoefening van de algemeene politiezorg waaraan de Gemeentewet haar dienstbaar maakt, verhoogen.

Onder de algemeene beschouwingen van het politievraagstuk heeft de commissie zich rekenschap gegeven van de redenen, die haar hebben geleid niet te tornen aan de tweede alinea van art. 88 der Gemeentewet. In onzen tijd van snel en gemakkelijk verkeer en veelvuldige openbare critiek is de schaduwzijde, aan de bestaande regeling verbonden, bij uitstek gering. De bepaling volkomen te schrappen zou bedenkelijk zijn, daar zij een heilzame preventieve werking heeft, die niet behoort te worden prijs gegeven. 's Burgemeesters beslissing aan beroep te onderwerpen zou weinig practisch zijn en bovendien de omzichtigheid en de objectiviteit, waarmede iedere burgemeester deze bepaling behoort te hanteeren, kunnen verzwakken. De Minister stelt voor art. 188 in dit opzicht ongewijzigd te laten.

Het toezicht van Gedeputeerde Staten. Titel III van de tweede afdeeling der Gemeentewet bevat de uitwerking van het eerste lid van art. 146 der Grondwet. Daarin worden de burgerrechtelijke handelingen der gemeentebesturen aangewezen, die aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten zijn onderworpen. De Minister heeft gemeend op dit punt enkele wijzigingen te moeten voordragen. Zoo heeft hij besloten, dat de in art. 194 der geldende wet onder de letters *d*, *e* en *f* genoemde besluiten — aanvaarding van aan de gemeente gemaakte legaten, of gedane schenkingen, het ondershands verhuren, verpachten of in gebruik geven en het ondershands aanbesteden van werken of leverantiën — de goedkeuring kunnen ontberen in gemeenten van ten minste 40.000 zielen, met dien verstande, dat ten aanzien van de beide laatstgenoemde categoriën van besluiten de bevoegdheid van Burgemeester en Wethouders tegenover

die
opge
Ka
art.
ren
rech
trekk
plaat
de k
omda
belan
de g
besli
van
koms
gen,
derge
te ne
geval
van
wens
open
Aan
tot h
goed,
langr
van
vereis
dat z
Eir
beslu
afloss
bijzor
reken
of he
word
behoe
Me
versc
ter en
burge
teerde

die van den raad is uitgebreid overeenkomstig hetgeen reeds eerder is opgemerkt.

Kan in het algemeen dit stelsel ook ten aanzien van de onder *g, h i* in art. 194 der wet vermelde besluiten — het treffen van dadingen, het voeren van rechtsgedingen en het berusten in tegen de gemeente ingestelde rechtsvorderingen — worden toegepast, de Minister heeft gemeend met betrekking tot deze besluiten nog iets verder te moeten gaan. In de eerste plaats wil hij de goedkeuring voor het voeren van rechtsgedingen ook in de kleinere gemeenten niet meer tot eisch stellen voor kantongerechtszaken, omdat de kosten, daaraan verbonden, ook al moge het onderwerp in geschil belangrijk zijn, binnen matige grenzen blijven, terwijl toch bij beroep de goedkeuring weder gevorderd wordt. In de tweede plaats wil hij de beslissing omtrent het voeren van rechtsgedingen betreffende ontruiming van woningen, invordering van woninghuur en ontbinding van overeenkomsten ter zake van woningen naar burgemeester en wethouders overbrengen, omdat gegeven de steeds toenemende exploitatie van woningen, bij dergelijke eenvoudige procedures de omslag van een telkens door den raad te nemen beslissing onnoodig schijnt. In de vermoedelijk weinig talrijke gevallen, dat daarbij een hogere instantie is gemoeid, is de goedkeuring van Gedeputeerde Staten evenmin voorbehouden. Mocht de raad het gewenscht achten ook in deze zaken de beslissing aan zich te houden, dan opent art. 168 van het ontwerp daartoe de mogelijkheid.

Aangezien bij de onder *c* in art. 194 der Gemeentewet genoemde besluiten tot het koopen, ruilen, vervreemden, bezwaren en verpanden van onroerend goed, inschrijvingen in de grootboeken, schuldbrieven en vorderingen, belangrijke transacties betrokken kunnen zijn, heeft de Minister ten aanzien van deze besluiten ook voor gemeenten van ten minste 40 000 zielen het vereischte van goedkeuring behouden als daarmede een bedrag is gemoeid, dat zekere grenzen overschrijdt. (Art. 138 van het ontwerp.)

Eindelijk is ten aanzien van de onder *a* en *b* van art. 194 der wet bedoelde besluiten — het aangaan van geldleeningen en het waarborgen der renten en aflossingen van geldleeningen door anderen aan te gaan —, waarbij in elk bijzonder geval behoort te worden onderzocht, of de aflossingsbepalingen rekening houden met den duur der objecten, waarvoor wordt geleend en of het tegenwoordig geslacht niet ten nadeele van volgende generaties wordt bevoordeeld, voor alle gemeenten het vereischte van goedkeuring behouden. (Art. 137 van het ontwerp.)

Met het oog op de omstandigheid, dat in het stelsel van het ontwerp verschillende bevoegheden van den raad zijn overgebracht naar Burgemeester en Wethouders en ook verschillende besluiten van anderen aard dan burgerrechtelijke handelingen aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten zullen zijn onderworpen, heeft de Minister het

noodig geoordeeld de voor de goedkeuring te stellen regelen als algemeene voorschriften in de wet op te nemen en het vereischte van goedkeuring in elk bijzonder geval afzonderlijk te regelen. Zoo heeft dus titel III een geheel ander karakter verkregen en bevat hij thans slechts de zooeven bedoelde algemeene voorschriften nopens de toepassing van het goedkeuringsrecht. Naast deze algemeene voorschriften komen dan nog de bijzondere in aanmerking voor begrooting en rekening geldende.

Het financieel beheer. De minister is tot de overtuiging gekomen, dat het niet gewenscht is den ontvanger, al ware het onder anderen naam, in de wet te handhaven in zijn oorspronkelijke functie van verantwoordelijk beheerder der geheele gemeentekas, omdat daarvoor opheffing der afzonderlijke kassen der bedrijven en diensten noodig zou zijn, terwijl zelfstandigheid daarvan voor een goede werking noodzakelijk is. Ook is het ongewenscht, de bevoegdheden van den ontvanger uit te breiden met het algemeen leiderschap van het financieel beheer, omdat dan kasbeheer, administratief beheer en controleerend beheer in één hand zouden worden vereenigd. De ontvanger zal kasbeheerder moeten blijven en veelal andere kasbeheerders naast zich moeten hebben, wier arbeid en verantwoordelijkheid in verscheidene gevallen belangrijker groter zullen zijn dan de zijne. Er is geen afdoende reden om in de wet wel melding te maken van een kasbeheerder en niet van andere gemeenteambtenaren, wier functie even gewichtig of gewichtiger zijn.

De door den Minister voorgestelde wijzigingen in de algemeene regelen der Gemeentewet voor het financieel beheer hebben ten doel: de gemeentebesturen te verplichten tot een zoodanige inrichting daarvan, dat een duidelijk overzicht wordt verkregen, zoowel van het beheer in zijn geheel als van dat der verschillende zelfstandige bedrijven en diensten; de noodzakelijke, door de werking van art. 114bis teloor gegane, eenheid in regelingen en vormen te waarborgen, en een streng en geregeld toezicht op het financieel beheer te verzekeren. De begrooting en de rekening moeten zijn een begrooting en rekening van baten en lasten en van kapitaal-ontvangsten en -uitgaven; en als regel moet de balans het sluitstuk der rekening zijn. Aan een algemeen maatregel van bestuur wordt het opstellen der modellen van begrooting, rekening en balans opgedragen.

In verband met de schrapping der bepalingen over den ontvanger, is in nieuwe bepalingen het financieel beheer volledig aan B. en W. opgedragen.

Openbaar en privaat domein. In de herziene Gemeentewet is rekening gehouden met de gewijzigde opvatting betreffende de scheiding tusschen zaken, die aan de gemeente naar het burgerlijk recht toebehooren en zaken tot den openbaren dienst bestemd. Art. 231 is volgens de rechterlijke macht uitsluitend van toepassing op zaken, die naar het burgerlijk recht eigendom der gemeente zijn. Volle vrijheid kan worden verleend om de ten openbaren

dienst bestemde zaken, die aan de gemeente toebehooren, het voorwerp te doen zijn van rechtshandelingen, onder voorwaarde, dat de rechtshandeling in geen enkel opzicht inbreuk maakt op de bestemming tot den openbaren dienst, haar geheel onaangetast laat. Voorts zal art. 231 der wet in dien zin moeten worden verduidelijkt, dat het onderhoud van alle zaken, die tot den openbaren dienst der gemeente zijn bestemd, onverschillig of zij al dan niet bij haar in eigendom zijn, op de gemeente rust, voorzover een wettelijke verplichting tot onderhoud van anderen niet bestaat. Eindelijk komt het den Minister voor, dat art. 229 der Gemeentewet kan vervallen.

(Uit het weekblad voor Gemeentebelangen.)

Personalia.

Gekozen werd tot lid van den gemeenteraad van Bandoeng de heeren *H. Popping Jr.* en *Darnakoesoema*.

Benoemd tot lid van Plaatselijken raad van het cultuurgebied der Oostkust van Sumatra, de heer *J. Keuter*, Hoofdadministrateur van de Rubber Cultuuronderneming Amsterdam te Medan.

Officieele mededeelingen.

Op het algemeen Ingenieurscongres dat in 1920 te Batavia is gehouden, werd met grooten nadruk gewezen op de wenschelijkheid, dat een congres speciaal aan het wegvraagstuk zal worden gewijd.

De omstandigheden maken het voor de Regeering bezwaarlijk, thans een dergelijk congres te organiseeren, zoodat zij het gaarne aan particulieren overlaat.

Het initiatief tot het houden van bedoeld wegecongres is genomen door de Technische Hoogeschool te Bandoeng en is het de bedoeling, bedoeld congres te houden in Juni 1924.

Op dat congres zal onze Vereeniging worden vertegenwoordigd door haren Voorzitter.

Het Bestuur is samengesteld als volgt: J. J. G. E. Rückert voorzitter, G. de Raad secretaris, F. W. M. Kerchman, penningmeester allen te Semarang, W. J. A. C. Bins, E. J. Eggink te Batavia, G. J. Dijkerman te Soerabaja, B. Coops te Bandoeng, D. Baron Mackay te Medan R. Sastrowidjono te Djocjacarta.

Het tarief voor advertenties in het Tijdschrift is als volgt:

Prijzen der advertenties per keer.

Aantal plaatsingen per jaar	Geheele pagina	Halva pagina	Kwart pagina	Achter- en binnenzijden omslag geheele pagina
6	f 10.—	f 6 —	f 3.50	f 15.—
12	„ 9.50	„ 5.50	„ 3.—	„ 13.50
24	„ 9 —	„ 5 —	„ 2.—	„ 12.—

De abonnementsprijs voor dit orgaan bedraagt f 15.— per jaar halfjaarlijks te innen.

* * *

Copy voor elk nummer van dit tijdschrift dat op den 1sten der maand verschijnt, wordt ingewacht uiterlijk op den 16en der voorafgaande maand; copy voor het nummer van den 16en, uiterlijk op den 1sten der maand.

* * *

Het honorarium voor artikelen in het orgaan bedraagt voor hoofdartikelen f 5.— per bladzijde druks (gedeelten eener bladzijde naar evenredigheid) en voor correspondenties, waarbij van Raadspublicaties gebruik wordt gemaakt, f 3.50 per bladzijde druks.

* * *

Men wordt beleefd verzocht stukken voor redactie en administratie bestemd te zenden aan het adres van den Redactie-Secretaris den heer J. E. Flohr, Karangtoeri, die betreffende de financiën den penningmeester den heer F. W. M. Kerchman, Pieter Sijthofflaan, overige stukken de Vereeniging betreffende aan den Secretaris, den heer G. de Raad, Karreweg, allen te Semarang.

[]

f-

ad
d;

i-
e-
ik

e-
E.
en
ng
en

Stu
te ze
Piete
eenig
creta

Indis
hare
nalia

In
artik
nood
stede
op d
uitbr

De
steld
om g

De
de d
zeers
gebr
vattin